

DE TOEKOMST VAN CHRISTUS EN DE VOORTEKENEN VAN DE JONGSTE DAG

Ps. 46 : 1 en 3

Lz. Lukas 21 : 25 - 33

Ps. 97 : 3 en 5

Geb. des Heeren : 3

Ps. 98 : 4

Ps. 16 : 6

Lukas 21 : 25 – 33

25 En er zullen tekenen zijn in de zon en maan en sterren, en op de aarde benauwdheid der volken met twijfelmoedigheid, als de zee en watergolven groot geluid zullen geven,

26 En den mensen het hart zal bezwijken van vrees en verwachting der dingen die het aardrijk zullen overkomen; want de krachten der hemelen zullen bewogen worden.

27 En alsdan zullen zij den Zoon des mensen zien komen in een wolk met grote kracht en heerlijkheid.

28 Als nu deze dingen beginnen te geschieden, zo ziet omhoog en heft uw hoofden opwaarts, omdat uw verlossing nabij is.

29 En Hij zeide tot hen een gelijkenis: Ziet den vijgenboom en al de bomen.

30 Wanneer zij nu uitspruiten en gij dat ziet, zo weet gij uit uzelf dat de zomer nu nabij is.

31 Alzo ook gij, wanneer gij deze dingen zult zien geschieden, zo weet dat het Koninkrijk Gods nabij is.

32 Voorwaar Ik zeg u, dat dit geslacht geenszins zal voorbijgaan, totdat alles zal geschied zijn.

33 De hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar Mijn woorden zullen geenszins voorbijgaan.

Gemeente,

We willen in onze preek uw aandacht vragen voor het u zo-even voorgelezen Schriftgedeelte, Lukas 21 : 25 – 33, waarbij we nu alleen het 28^e vers u voorlezen:

28 Als nu deze dingen beginnen te geschieden, zo ziet omhoog en heft uw hoofden opwaarts, omdat uw verlossing nabij is.

In dit gedeelte van het Evangelie verkondigt onze Heere Christus van te voren duidelijk hoe het gaan zal in de wereld, wanneer zij haar einde nabij is. Zodat we hierdoor mogen weten wanneer de dag aanbreekt, op welke onze Heere Christus ten gerichte zal komen. Zo hoeven we niet te twijfelen of in pijnlijke onzekerheid te verkeren. De Heere toont duidelijk allerlei tekenen aan, die in de laatste tijd zullen gebeuren en voorlopers zijn van de jongste dag. Want het is niet mogelijk dat zo'n geduchte, allerlaatste verandering van de hele wereld zonder vele en grote tekenen zal geschieden. We willen hierover preken tot heerlijkheid van God en tot onze vertroosting.

Deze boodschap is hoofdzakelijk gesproken en geschreven om ons, die Christus prediken en in Hem geloven, te strekken tot troost en tot versterking van ons geloof en onze hoop.

Ieder moet hierover ontroerd en verschrikt worden, die als goddeloze deze tekenen aangaan. Maar juist zij verbeelden zich de genade te hebben, zodat ze zich hierover het hoofd niet breken. Ze wanen zich ten hoogste veilig, terwijl zij de tekenen verachten. Daarom willen wij hen aan hun lot overlaten, en ze aanbevelen aan onze Heere en hunnen Rechter. Hij, Die komen zal, zal hen hun loon geven, zodat zij eeuwig zullen moeten ondervinden, wat zij nu niet willen geloven en waar ze geen acht op slaan.

Wij echter willen ons dit Evangelie tot nut maken en het ons als enkel zoetheid laten smaken, als een liefelijke en vrolijke prediking; opdat het niet óók voor ons tevergeefs geschreven is en het niet zijn kracht en vrucht voor ons zal verliezen. Want wij hebben zo'n vertroosting wel nodig, daar deze tekenen op zichzelf schrikwekkend zijn en een afgrijselijk schouwspel opleveren. De rechte Christenen zijn zonder zo'n vertroosting toch bedeesd en bevreesd, zodat zij zelfs voor een ritselfend blaadje zich ontzetten, wanneer zij Gods toorn gewaar worden. Daartegenover zijn de goddelozen geheel onaandoenlijk en verstokt, zodat zij zich door geen tekenen laten bewegen; hoe groot en ontzagwekkend deze ook mogen zijn. Degenen, die op zulke tekenen moesten acht geven en daardoor ontroerd worden, als de mensen die God in Zijnen toorn bedreigt, zij hebben hoofden als van steen en harten als van staal. Met de grootste lichtzinnigheid slaan zij alles in de wind wat van Gods toorn preekt en spreekt, alsof het hen niet aangaat. En de anderen, die over deze tekenen onbezorgd moesten zijn, ja, zich veelmeer hebben te verblijden als degenen, voor wie van geen toorn, maar enig en alleen van genade en van troost sprake is – zij zijn daarvoor al te zeer bevreesd, en kunnen ternauwernood hun harten omhoog richten om deze liefelijke troostrijke gedachten aan te grijpen.

We willen u n.a.v. Lukas 21 : 25 – 33 bepalen bij
DE TOEKOMST VAN CHRISTUS EN DE VOORTEKENEN VAN DE JONGSTE DAG

En uw aandacht vragen voor de volgende zaken.

- 1) ten eerste, dat de Heere vermeldt en noemt de tekenen, die vooraf gaan zullen, en aan welke men merken zal wanneer Hij komt;
- 2) en ten tweede, dat Hij zulke tekenen aanwijst, om Zijne Christenen te vertroosten, opdat zij op Zijne toekomst vrolijk zullen wachten en goedsmoeds zijn.

[2 x voorlezen]

1. Het door de Heere vermelden en noemen van de tekenen, die vooraf gaan zullen, en aan welke men merken zal wanneer Hij komt

Het eerste teken, zegt Jezus, zal geschieden boven aan den hemel, aan de zon, maan en sterren, wat betekent, zoals Hij dat in Matth. 24 verklaart, dat zon en maan hun schijnsel verliezen zullen, zodat zij zwart en duister zijn; en de sterren zullen vallen. Vervolgens een teken op aarde onder de mensen, dat zij beangst zullen zijn zodat zij geen uitkomst meer weten en van vreze versmacht en vergaan zullen. Ook zullen er tekenen zijn op de zee en de grote wateren. Het zal

geschieden, dat al wat geschapen is in beroering zal geraken. Hemel en aarde zullen kraken, gelijk een oud huis, dat zich begeeft en op invallen staat. Het zal met alle dingen zó zijn als hadden zij er een voorgevoel van, dat het spoedig met de wereld ten einde loopt en de grote dag voor de deur staat.

Nu wil ik hier niet twisten, maar den Christenen aanbevelen, dat zij toezien of de tekenen aan zon, maan en sterren al geschied zijn. Het is echter mijn geloof en vaste overtuiging, dat deze tekenen voor een groot deel al hebben plaatsgevonden en wij niet veel andere meer te verwachten hebben. Want, indien wij geloven wilden, hebben wij, zoveel ons heugt, genoeg kunnen aanschouwen, hoe vaak grote verduisteringen hebben plaats gevonden, gelijk men dat vroeger niet heeft gezien. Wie echter het Woord Gods niet gelooft, die zal ook de tekenen niet geloven. Hij zal ze ook niet voor tekenen houden, maar ze minachten en in den wind slaan, al ware het ook, dat hij met eigen ogen dagelijks de zon haar schijnsel zag verliezen; al ware het ook dat de sterren bij hopen vielen.

Hoe vaak zijn er tekenen geweest die iets ontzettends betekenden, vooral, wanneer er zovelen op elkaar volgen. Maar dat wordt alles vergeten, wanneer men het niet ieder ogenblik vlak voor ogen heeft. En nauwelijks is het voorbij, of men gaat weer in zijnen gewone sleur voort, alsof er in 't geheel geen teken geschied ware. Ja, hoe meer tekenen er geschieden, des te minder slaat men er acht op. Men went er zelfs aan en is van mening dat het zo moet gaan. Het kan overigens ook niet anders gaan; anders zouden de tekenen nutteloos zijn. Dan zou de wereld ook zo onverwachts niet vergaan, wanneer men geloofde en zich om de tekenen bekommerde. Als de wereld dat deed, dan kon zij er wel eens toe komen, dat zij zich bekeerde en de toorn Gods nog afgewend werd of opgehouden; en – ontzaglijk - daarvoor neemt zij zich ten zeerste in acht.

Zo zien wij, dat al deze tekenen zich door de hele wereld vertonen. Hoewel nog niet alle, toch is het merendeel daarvan geschied. Niet het minst moet dit erkend worden, wanneer zij elkaar zo dicht op de voet volgen en zo veelvuldig voorkomen, dat men ternauwernood waagt af te wachten, of zij nog een einde zullen nemen. Deze zijn daarom van te voren verkondigd, opdat wij ons overtuigd zullen houden, dat zij niet maar zo bij toeval geschieden; maar ons iets bijzonders te zeggen hebben.

Nu zijn dit allemaal ontzettende tekenen, die de wereld niet veel goeds voorspellen; hoewel de wereld het niet voelt en er ook geen acht op slaat. Maar de vrome of ware Christenen zien en voelen het wel, en laten er zich al te veel door verschrikken. Terwijl dit alles toch niet tot hun ontroering plaatsvindt, maar juist tot vertroosting. Ze behoren juist met blijdschap er het oog op te richten en er onbekommerd over te zijn, al heeft het voor het oog nu juist geen vriendelijk en vrolijk aanzien, wanneer zon en maan en de hele hemel hun glans verloren hebben en er droef en duister uitzien. Want de zon doet zelf ook zo. De zon bekommert er zich niet om wanneer zij met dikke donkere wolken omsluiert wordt of zelfs haar schijnsel verliest. Nee, zij gaat altijd weer in dezelfde loop, en komt er niets bij tekort. Zij blijft dezelfde zon, en blinkt en straalt vroeg en laat, zonder dat zij, de boze mensen tot een teken zijnde, zich daarom verbitterd zou tonen tegen de wereld. Zo is het ook met de andere tekenen, met maan en

sterren. Dat deze hemellichamen een schrikwekkend aanzien aannemen, doet hen zelf geen schade; want zij zijn niet ten teken voor zichzelf, maar voor de goddeloze wereld, die dit echter minacht en nog vrolijk is op den koop toe.

Zo is nu ook dat de mensen beangst zullen zijn, verslagen en verschrikte gewetens hebben, wel een schrikwekkend teken; maar dat geldt u niet, ook niet degenen die het ondergaan, als zij waarlijk Christenen zijn. Maar de goddelozen en verachters, die er zich niet aan onderwerpen, maar deze dingen minachten, voor hem moet het tot verschrikte en verslagen gewetens leiden. Want zij, die zich aan deze tekenen onderwerpen, worden evenwel behouden, zodat hun dit alles niet schaadt; maar zij moeten tot een teken zijn om der wille van de goddelozen. Want hoe ontzettend de tekenen ook zijn mogen, degenen, die er de dragers van zijn, ondervinden er geen schade van.

Het is dus niet anders: daar zullen vóór het aanbreken van den jongsten dag vele mensen zijn, die door den duivel geplaagd en gekweld worden met een kwaad geweten en zware aanvechtingen; die daardoor zoo beangst worden, dat zij geen raad meer weten. Doch laat ze maar geplaagd en verschrikt worden; het kan hun toch niet schaden, want zij zijn niet degenen, die God verschrikken en veroordelen wil, zoals de boze en brutale zondaren. Zij zijn juist vreesachtige, bedeesde en teergevoelige zielen, die, o zo graag troost wensen te ontvangen en zich willen bekeren, terwijl zij toch nergens troost of raad kunnen vinden, totdat God zelve hun ter hulp komt en ze met Zijn woord vertroost. Maar u, die zich zo veilig waant en lichtzinnig alles veracht, waarmee God u dreigt en waarschuwt, neem u zelf in acht!

Onder de tekenen behoort ook, gelijk Christus zegt, dat sommigen versmachten en bezwijken zullen van vrees en verwachting der dingen, die komen zullen. Dat wil zeggen: daar zullen vele bedroefde harten gevonden worden, die daarheen gaan als geheel verbijsterd. Net als mensen die aanvoelen dat er een groot ongeluk in aantocht is, daaronder gebukt gaan, erover nadenken en zo'n hartzeer daarover hebben, dat zij als het ware vergaan van droefheid. Want smart en droefheid verteren het leven, en zijn als een ernstige ziekte die het merg in het gebeente verdroogt.

Nu, deze tekenen moeten zij gevoelen. Niet om hunnentwil, maar om uwentwil die ze veracht en ze wel zou moeten gevoelen. Omdat u ze veracht, zult u ze eenmaal geducht gevoelen; niet de tekenen, maar waar deze tekenen op wijzen, namelijk een eeuwig sidderen en hartzeer in het helse vuur. Want als de vromen op aarde dit moeten lijden en gevoelen, uiterlijk en tijdelijk, hoe zal het dan met hen gaan, voor wie deze tekenen zijn en die God daarmee bereiken wil, ofschoon zij er zich het hoofd niet mee breken, maar het steeds nog erger maken, totdat zij het zelve ondervinden? Hoe zal het gaan met degenen, die vrolijk kunnen wezen terwijl de vromen bedroefd zijn?

Nu is het inderdaad hard, zoveel afgrijselijke tekenen te moeten zien. Het ontroert ook vele vrome harten, zoals Christus hier zegt, die daardoor zóveel treurigheid hebben, dat het den schijn heeft, alsof zij werkelijk niet te troosten zijn. Bent u een Christen? Let dan niet op de uiterlijke verschijning en op hetgeen u voelt; maar let op uw nood en op den nood van de hele Christenheid. Want, grote God! als het niet zeker was, dat die grote dag eens komen zal, dan

zou ik wensen nooit geboren te zijn! Want ziet eens aan, hoe het nu met de dingen geschapen staat, hoe het 't heerlijk Evangelie zowel als ons in de wereld gaat; dat zij ons zo gruwelijk vervolgt, omdat zij zich door den duivel laat drijven; dat zij niets doet als verachten, schenden, lasteren, honen, ondank bewijzen; venijnige, bitteren haat voeden en kwade streken uitdenken. Daarbij moeten wij nog dulden dat er bij en onder de onzen zoveel valse, leugenachtige en boze lieden zijn; en er dagelijks zoveel verkeerdheid, moedwil, roven en stelen voorkomt, dat er geen tucht, eerbaarheid, vrees of strafmeer schijnt te bestaan. En hoe meer men het de mensen predikt, des te erger wordt het met hen; en dan zijn zij bovendien nog hoogmoedig daartegenin, wanneer men hen bestraft en waarschuwt, terwijl we toch niets anders in de wereld zullen ervaren dan dat het kostelijk Evangelie hoon, spot en duivelse haat verwekt; zodanig, dat het de vrome Christenen door de ziel snijdt.

Moesten wij dan niet dag en nacht bidden en smeken, en onzen Heere Christus ernstig aanroepen, dat Hij toch mocht toetreden en alles te gronde laten gaan; opdat ten minste zulke zonden en schande moesten ophouden en aan den jammer een einde kwam? Want als wij daarvan niet gered zouden kunnen worden, dan zouden we de ellendigste mensen zijn, die ooit op aarde geleefd hebben. Want waarlijk, men moet niet slechts een oog hebben voor de schade en het verderf der wereld, en hoe het "wee" over haar komt; maar ook welk een smart dit ons en allen vromen Christenen berokkent. En boven dit alles God Zelf, dat men Zijn Woord zozeer veracht, schandvlekt en lastert, en Zijne predikers kwelt, en met hoon en smaad hen overlaadt. Want bij de wereld helpt het toch niet meer of men predikt, roept, vermaant, dreigt of bidt.

Dáárom moet het voor ons een verblijdend schouwspel zijn, wanneer wij deze tekenen zien intreden. Omdat God ons hiermee toont, dat Hij binnenkort met de wereld wil afrekenen en ons uit alle ongeluk en van alle jammer zal verlossen. Zo heeft men deze zalige dag dus niet alleen met blijdschap te verwachten; maar op goede grond ook met smachtend zielsverlangen te zuchten tot onzen Heere Christus en te spreken: U hebt dezen dag beloofd, waarop U ons verlossen zult van alle kwaad; och, laat hem toch komen, kan 't zijn, nog in deze ure, en wilt U een einde maken aan alle ellende.

En te meer moeten wij ons verheugen, wanneer wij met een goed geweten Hem verwachten en een rechtvaardige zaak voorstaan, waarvoor wij lijden. Het is niet onze zaak, maar Gods zaak. En omdat wij niet doen gelijk zij, die op de mens hun verwachting stelden om in hun ondeugd gesterkt te worden, moeten wij veeleer met vreugde roemen en uitroepen: o, hoe heerlijk zal het zijn, wanneer onze waarachtige Heiland komt! Hij zal aan alle boosheid, die wij nu moeten zien en lijden moeten, paal en perk stellen. Hij zal er een einde aan maken. Dan zal men niet meer het kostelijk Evangelie en Zijn Naam zo schandelijk verachten, en de predikers niet meer vervolgen en smaadheid aandoen. Dan zal men niet meer elkaar beroven en bestelen en allerlei moedwil plegen, zoals nu overal ongestraft gebeurd. Dan zullen wij van alle ellende worden verlost en hoeven we geen vrees meer te hebben voor zonde, dood, duivel of wereld; maar het zal enkel zaligheid wezen, eeuwige vrede en vreugde!

Als wij dit niet uit grond van ons hart zouden begeren en daarop mochten

hopen, dan zouden wij dagelijks op onze knieën liggen en bloedige tranen wenen, opdat het slechts spoedig eindigen mocht; omdat wij niets anders zien en ervaren, als hoe wij aan alle zijden omringd zijn door boze geesten, die elk ogenblik ons belooeren en hunne boze, vergiftige pijlen op ons afschieten, en ons kwellen met allerlei aanvechtingen der zonde.

Daarom vermaant ons nu Christus in het Evangelie, dat wij de tekenen met vreugde zullen aanzien en zegt:

28 Als nu deze dingen beginnen te geschieden, zo ziet omhoog en heft uw hoofden opwaarts, omdat uw verlossing nabij is.

We vragen uw aandacht voor onze tweede hoofdgedachte:

2. Christus wijst deze tekenen aan, om Zijn Christenen te vertroosten, opdat zij op Zijne toekomst vrolijk zullen wachten en goedsmoeds zijn.

Treurigheid buigt natuurlijk het hoofd neer, zodat men daarheen gaat en geknakt is als een bies, de ogen ter aarde richt en een droevig uiterlijk heeft. Vreugde en een verheugd hart richt het hoofd opwaarts, zodat de mens vrolijk en vriendelijk rondziet. Daarom, zegt Christus, wanneer u nu deze tekenen ziet plaats vinden, dat alles in hemel en op aarde een bedroefd en ontroerd aanzien heeft en alles u verschrikken wil, zodat u het hoofd zou laten hangen en geheel verslagen zou zijn, weest dan geheel onbekommerd over dit alles. U dreigt geen kwaad, maar degenen, die u vervolgen, u kwellen en benauwen. Keer dus het blaadje om, evenals anderen ook doen en let maar goed op. Dat u met vrolijke ogen mag zien dat niet uw ondergang, maar uw heil en uw verlossing en al het goede, dat u maar begeert, wordt aangewezen. Laat den duivel geen ruimte; daar hij u deze tekenen zo voorstelt, om u ontroerd en bedroefd van harte te maken. Door het zien en ervaren daarvan wil de duivel u zo diep laten neerbuigen en u in treurigheid en zwaarmoedigheid laten wegzinken, zodat u het hoofd niet zou kunnen oprichten of naar dien grote dag durven verlangen; maar eeuwig in zulke verschrikking en in treurige gedachten zou blijven en vergaan. Nee, wen u eraan de tekenen met het juiste oog te bezien, zoals Ik, zegt Christus, ze u voor ogen schilder. Want u hebt geen enkele reden om u te bedroeven of om treurig te zijn, maar wel reden om u te verblijden, als degenen, aan wie deze tekenen te kennen geven, dat uw verlossing voor de deur staat en reeds aanbreekt; namelijk, dat Ik zal komen en u uit alle ellende zal redden.

Ziet, zo is Christus de rechte Meester, die de verklaring van de tekenen naar waarheid geven kan, zo heel anders als de sterrenkundigen en de voorspellers, die daarvan niets anders als kwaad zeggen, en den mensen slechts schrik kunnen aanjagen.

Christus echter zegt er niets als goeds van. Onder datgene, wat het verstand en de gehele wereld als tekenen van het verderf aanziet, en waarvan zij leren, dat men er voor verschrikken en vluchten moet, kan Hij alle goeds ontdekken. Hij alleen kan vanuit het vrolijk, liefelijk woord: "Uw verlossing", u leren en aanwijzen en uit dit alles een troostrijk tafereel samenstellen van datgene, wat het hart van een mens als het allerhoogste moet begeren en wensen.

Want wat betekent "Uw verlossing" anders, als dat u, die nu gevangen zit onder de gewelddadigheden des duivels, die al zijne pijlen op u afschiet, al zijn macht en list op u richt,

- dat u, die door de wereld benauwd en onderdrukt, allerlei gevaar en nood ondergaat, zodat u uzelf noch iemand anders u helpen kan - dat ú door Christus Zelf, uw Heere uit de hemel, zult verlost en bevrijd worden en dat Hij u daarheen brengen zal, waar u over wereld, duivel en dood heer en meester wordt, zodat dit alles gebonden aan uwe voeten ligt! Waarom zou u zich dan over zulke tekenen willen ontzetten en bevreesd maken, terwijl u hun juist zo verheugd mogelijk moest tegemoet zien?

Wat zou u doen, als u in een kring moest staan, omringd door enkel zwaarden en spiesen, ja, te midden van vuurwapenen, die geladen en op u gericht waren, zodat u elk ogenblik met den dood voor ogen stond? Zou uw hart niet opspringen van blijdschap, als er iemand kwam en u wegrukte en bevrijdde uit uwen netelige toestand? Of, wanneer door den donder en den bliksem des hemels, zowel de spiesen, zwaarden en vuurwapenen, als degenen die u omringd hielden; alles op éénmaal ter aarde geslingerd werd?

Of, wat denkt u, hoe zou het voor een arme, gevangen man zijn, die lange tijd onder een vreemden onderdrukker in een vreemd land in een afschuwelijke kerker gelegen had en mishandeld was; die dan opeens vernam dat zijn koning of vorst zich over hem ontfermen en, met al de hem ten dienste staande macht, hem redden wilde? Hoe zou hij verschrikken, als hij dezen koning zou zien naderen met legermacht, wapenen en belegeringswerktuigen, om het fort en alles wat er aanwezig was plat te schieten en met den grond gelijk te maken? Ja, dat zou wel verschrikkelijk zijn om aan te zien voor degenen die buiten stonden en voor hen die het trof; maar voor de arme gevangene zou het enkel vreugde en troost zijn, wanneer hij de donder van het geschut en het knetteren van het geweervuur hoorde. Dat zou hem honderdmaal liefelijker in de oren klinken, dan alle gezang en harpspelen. Het zou een heerlijk blijde dag voor hem zijn; ja hij zou zijnen God danken en prijzen, die hem dezen dag had laten beleven.

Zo nu moet het ook met ons zijn, wanneer wij deze tekenen zien naderen met vuur en water, bliksem en donder, als moest alles tot een puinhoop worden. Dan moeten wij ook zulke gedachten grijpen en vasthouden. Wij moeten dat alles beschouwen, als de reusachtige werktuigen Gods, als Zijne wapenen en Zijn geschut, waarmede Hij ons, die hier gevangen liggen in het rijk van de duivel, onder de zonden, door de wereld gekweld, aan allerlei ellende en jammer ten prooi, komt verlossen en redden, en den kerker vernielen en vernietigen. Waarom zouden wij dan daarvoor bevreesd zijn? Waarom zullen wij niet juist al dat ongeluk van de zijde van de wereld en de duivel lijden, opdat Christus maar spoedig kome en ons redde? Als wij toch die troost en die verwachting niet hadden, dan zouden wij, zoals Paulus zegt (1 Cor. 15 vs. 19) de ellendigste onder alle mensen zijn! Dan zouden wij des te meer wensen, nooit geboren te zijn, ja zelfs, dat wij dan maar liever geen God hadden. Maar nu moeten wij ons met dezen troost staande houden, dat wij weten: de Heere zal komen en Hij zendt deze tekenen als Zijn voorbode, als bewijs dat Hij niet verre is!

Al berokkent ons de wereld allerlei plagen en hartzeer, al schenkt zij ons ook een bittere en wrange beker in; buiten en behalve wat ons nog dagelijks aan ongeval, ziekte, epidemie, dure tijd, oorlog en dergelijke overkomt; allemaal dingen waardoor ons lichaam en onze uitwendige mens gesmart wordt,

- wij moeten dat alles over ons laten heengaan en "door een zure appel heen bijten" en den bitteren beker drinken; opdat ons het zoete naderhand des te heerlijker smake, en wij door al deze dingen des te meer gedrongen worden om met steeds inniger, brandender verlangen deze groten dag te verwachten!

Anders zoude het ons ook zo gaan, dat wij maar altijd koud en dood voortwandelen, ten slotte onze ellende niet voelende, evenals de lichtzinnige, onboetvaardige wereld. Dan zouden wij met haar geheel verzinken in de lusten en de begeerlijkheden van het leven, totdat wij ook Gods Woord niet meer hoogachtten en met de goddelozen te gronde moeten gaan. Maar nu doet God een grote genade aan ons, door te maken dat wij van dit leven genoeg hebben. Hij troost ons met iets beters; namelijk daarmee, dat Hij komen zal "in een wolk met grote kracht en heerlijkheid". Hij zal ons, uit allen jammer verlost, tot zich nemen in eeuwige vreugde; zodat, wat ons aangaat, ons niets beters en heerlijkers gebeuren kan. Maar voor de goddelozen zal het dan geen verrukkelijk schouwspel zijn. Christus zal hen met één stoot neerstoten, zodat zij in eeuwige pijn moeten liggen; omdat zij nu zowel Gods Woord als Zijne tekenen zo lichtzinnig en hoogmoedig veracht hebben.

En hoewel dit de vromen Christenen smart veroorzaakt, als zij deze verderfenis van de wereld overdenken en ter harte nemen, én om harentwil bedroefd zijn, zo wil Christus toch door deze woorden hen daarvan terughouden. Hij wil dat zij meer de noodzakelijkheid van hun verlossing dan de grootheid van de verderfenis van de wereld overwegen. Zij moeten meer hun aandacht daarop vestigen, waarom God dit doet en hoezeer de goddelozen het verdienen, en hoe God niet anders handelen kan. Dit omdat de goddelozen niet wil nalaten, het Evangelie zo schandelijk te vervolgen en te verachten, te lasteren en te spotten, Zijn predikers grof te behandelen en allerlei moedwil uit te richten. Niets houdt hen tegen; alles wat men hen vermaant, bidt, waarschuwt of dreigt willen zij eenvoudig niet geloven, maar ervaren; ja, zij zijn zo lichtzinnig en verblind dat zij alles, wat maar schrikkelijk is, niet op zichzelf, maar op ons van toepassing achten; en ons de schuld geven, als de dingen verkeerd gaan, of als er plagen of ellende, welke dan ook, komen.

In 't kort, wanneer wij alles doen, prediken, smeken, aanraden, ons lichaam daarvoor in de waagschaal stellen en bloed en zweet er voor over hebben, om de wereld te helpen; dan verwerven wij geen anderen loon, als de ergste verachting, ondank, haat en nijd en listen en lagen, zodat ons hart dreigt te breken. Zo moet God wel, wil Hij de Waarachtige blijven, ten laatste op zulk een wijze tussenbeide komen, dat zij het zien, dat Zijn woord en Zijne bedreigingen (welke zij eenvoudig belachelijk vinden), waarachtig zijn; én Hij Zijne arme Christenen redden kan en zal. Welnu, als zij het lijden, sterven en de opstanding van Zijn lieve Zoon en alles wat Deze gesproken en gedaan heeft, zo lichtzinnig tot het eind toe verachten; laat hen dan ook eenmaal bedeesd en verslagen zijn, wanneer wij vrede en zaligheid hebben.

Wilt u dus barmhartig zijn, ontferm u dan veel liever over de arme Christenen, die zo veel plagen en hartzeer lijden in de wereld; ja, ontferm u over het Evangelie en over de heilige Naam van God en van Christus; in welke Naam u bent gedoopt en ten eeuwigen leven geroepen; omdat deze zozeer veracht, vertreden, vervolgd, gesmaad en gelasterd wordt.

Wat zou dat voor een barmhartigheid zijn, dat wij ons ontfermen zouden over de onboetvaardige booswichten, die zich niet willen beteren, en ons niet verder met hun boosheid willen ophouden, dan wanneer zij niet meer kunnen, in elkaar zinken en alle hoop bij hen verloren is? En dan zouden wij geduldig zijn en verdragen, dat zij de tedere, edele Naam van God en onze Heeren Christus, en alles wat Hij heeft, zo lasterlijk mishandelen en met voeten treden, opdat toch vooral de duivel en zijn rijk zou bestaan en de boventoon behouden, en Gods rijk onderdrukt en vernietigd werd? Dat u toch liever wilde, dat nog tien werelden tienmaal vergingen dan dat één enkel Christen in zo'n zielenleed bleef verkeren, laat staan dat Christus met zijne gehele Christenheid zich onder den voet zou laten treden. Daarom maar goedsmoeds en flink gebeden: Uw Koninkrijk kome; en dan daarnevens de wereld verwenst, ja vervloekt. Dat zij verwoest en ten gronde toe verdelgd moge worden met alles, wat tegen het rijk Gods is, en niet wil ophouden met woeden en hoogmoedig zijn tegen onzen dierbaren Christus en Zijn bloed en dood.

Zingen we samen van het Gebed des Heeren : 3

Uw koninkrijk koom' toch, o Heer'!
Ai, werp den troon des satans neer;
Regeer ons door Uw Geest en Woord;
Uw lof word' eens alom gehoord,
En d' aarde met Uw vrees vervuld,
Totdat G' Uw rijk volmaken zult.

Het "Onze Vader" leert ons dat wij met vreugde begeren zullen deze grote dag. Het leert ons dat wij tot God moeten roepen, dat Hij 't toch voor Zijnen naam, Zijn bloed en Zijn goed op zal nemen tegen de verblinde goddeloze wereld.

Anders kan en mag een Christen niet bidden. En wie anders zou zo bidden, als alléén de Christen, die zó benauwd en gekweld wordt vanwege zijn Doop en het Evangelie, of om de wil van Gods Naam en Zijn koninkrijk, dat hij geen andere hulp of troost meer op aarde heeft?

En wie nog niet zo gereed en bereid is, dat hij die dag begeert, die begrijpt het "Onze Vader" nog niet. Veel minder kan hij het dus van harte bidden. Wanneer u zich echter in de jammer bevindt en deze ervaart, dan zal het u wel lief worden, zodat u het van ganse harte bidt.

Want wie zou niet van harte bidden en begeren: "verlos ons van de boze", opdat er aan onze kwelling en ons zielenleed in de wereld een einde komt? Want wij zien, dat de wereld toch wil blijven, wat zij is en dat de wereld niet wil afleggen wat zij heeft; ook niet beter wil of kan worden, maar wel dagelijks erger wordt. Daarom is het allerbeste: weg er mee! Hoe eerder, hoe liever!

Want het is hier net als wanneer ik mij in een moordenaarshol bevond, waar ik mij niet zou kunnen verweren of redden. Dan zou ik doen wat ik kon, om weg te komen of iemand te vinden, die mij redde. Wanneer wij bezien hoe het met ons in de wereld gaat en hoe de duivel op ons aanhoudt, en ons zijne pijlen en zijn verwoede toorn doet gevoelen; terwijl wij daarenboven geen enkel ogenblik veilig zijn tegen den dood en allerlei ongeluk, wat zouden wij dan toch wel liever wensen, dan zo spoedig mogelijk te ontkomen en gered te worden?

Daarom zult u, als u naar deze dag niet verlangt, nooit het "Onze Vader" naar

waarheid bidden, of de geloofsbelijdenis naar waarheid kunnen spreken. Want hoe kunt u zeggen: "ik geloof de wederopstanding des vleses en een eeuwig leven", wanneer u dat niet begeert? Als u het wel gelooft, dan moet u het ook van harte wensen, en deze dag in waarde houden; anders bent u geen Christen en kunt niet roemen in het geloof. Ja, zelfs kunt u dan ook de Tien Geboden niet begrijpen. Want wat betekent het, wanneer God zegt: Ik alleen zal uw God zijn, gij zult Mijn Naam niet ijdellijk noemen, gij zult niet doden, niet stelen enz.? Wat anders als dat Hij ons daarmee laat weten hoe het met ons staat; dat wij in een omgeving zijn, waarin wij zonder zonden en ongeluk niet kunnen leven; waar de duivel er zich tegen verzet, dat de Heere alleen onze God is, en dat wij vreedzaam en godzalig bij elkaar leven; terwijl hij niets als afgoderij teweegbrengt, lastering en misbruik van Gods naam, en daarbij ongehoorzaamheid, moord, toorn, ontucht, roven, stelen en allerlei ondeugden? Daartegen nu is het "Onze Vader" gericht, opdat wij, indien wij dit alles gevoelen en er graag van bevrijd willen zijn, zonder ophouden tot God zullen roepen: dat Zijn Naam geheiligd worde, Zijn koninkrijk kome, Zijn wil geschiede, dat Hij ons van alle kwaad verlost.

Want, zoals ik al gezegd heb, daar komt met de wereld toch geen verandering en het is een ijdele hoop, dat het met haar beter zal worden. Vooral nu, nu zij haar einde naderbij komt en al aan de rand van de afgrond wandelt; want de wereld is nu eenmaal een kind des duivels en een zodanige vrucht, dat alles weggeworpen en verloren is, wat men beproeft, om haar te helpen en te raden.

Dat zien wij trouwens ook met onze ogen, dat zij hoe langer hoe meer Gods Woord veracht en dagelijks allerlei dwalingen, sekten en boosheden hand over hand toenemen en zich vermenigvuldigen; en het alleen maar erger wordt, naarmate wij meer op verbetering hopen. Waarom zouden wij dan in zoveel jammer en ongeluk begeren te leven? Ja, wat zouden wij hebben, waarmee wij ons troosten kunnen, wanneer wij ons voorstellen, hoe het na ons worden zal, daar het nu al, bij ons leven, er zo schandelijk toe gaat, terwijl wij toch nog het Evangelie hebben?

En al zouden wij nu ook nog om ons zelfs wil niet wagen te roepen, dan moet het ons toch ter harte gaan, hoe onze broeders, overal in de wereld verstrooid, in gevaar en nood zijn; en moeten wij om hunnentwil luid roepen, als wij zien, hoe het hun gaat. Zij moeten niet alleen dingen zien en horen die hun tot in de ziel grieven, maar ook allerlei smaad, geweld en vervolging verduren, ja zij worden op jammerlijke wijze vermoord en omgebracht! Hoeveel hebben wij daarvan reeds beleefd en vernomen, dat zij openlijk verbrand of op andere wijzen gedood, of ook heimelijk en verraderlijk vermoord zijn? En om dan nog niet te spreken van wat vóór onze tijd, van Christus af aan, ja van het begin van de wereld tot nu toe, geschied is aan de dierbare afgestorvene vromen, van wie het bloed nog ongewroken is en als met smachtend verlangen om deze grote dag roept, opdat zij weer tot eer en weer ten leven mogen komen; en hun jammer aan de wereld thuis gezocht zal worden. Dat lezen wij in de Openbaring van Johannes (6 vs. 11), waar God hen ermee troost dat zij nog een kleine tijd moeten rusten, totdat hunne medeknechten en broeders ook voleindigd zullen zij. Zo is het immers, dat beiden, de al gestorven en nog levende Christenen van óns verlangen, hen te helpen met tot God te roepen om hun verlossing.

Want hoe groot zou de ellende en de jammer voor de Christenheid worden, indien zij eeuwig moest zwijgen en benauwd blijven; terwijl de duivel en de wereld eeuwig tegen haar zich verheffen en beroemen zouden, en altijd maar voortgaan met moorden en doodslaan, en verleiden van de mensen; en alle zonden, die reeds nu onverdragelijk zijn, maar erger en zwaarder zouden maken, zodat wij dagelijks meer plagen en jammeren om harentwil moesten verduren? Wij horen en zien, hoe de Antichrist, woedt en aangaat tegen den Naam van Christus en tegen het bloed der Christenen; en hoe allerlei sekten zich tegen het Evangelie richten. En dan zullen wij den duivel ongestoord zijn gang laten gaan, dat hij onophoudelijk allerlei moedwil bedrijft uit al zijn kracht? Dan zullen wij tot dat alles het zwijgen doen en niet roepen? U moet dan wel geen enkele druppel Christelijk bloed in uw aders hebben, wanneer u niet van harte begeert, van zulke onzalige jammer bevrijd te worden.

Daarom, willen wij Christenen zijn, laat ons dan vertrouwend bidden, gelijk Christus ons hier leert en onze nood het vereist. Laat ons bidden, omdat het ons ter harte moet gaan dat het Evangelie en de Naam van God zozeer geschandvlekt wordt en lijden ondergaat, dat de Christenen vervolgd en vermoord worden, de ware leer onderdrukt wordt en de heerschappij van de duivel hand over hand toeneemt. Laat ons bidden, dat God – terwijl alle dierbare gestorvene vromen daar neerliggen in de aarde, vergeten worden en tot stof en as vergaan – laat ons bidden dat God aan Zichzelf en aan Zijn Christenheid Zijn eer betone; voor Zijn naam ijvere, hun bloed wreke, en hen weer te voorschijn bringe tot Zijn eer en hun heerlijkheid. En wanneer u nu nog beangst en verschrikt bent voor deze dag vanwege uw vlees; o, ziet, toch toe, dat u zich de dingen goed voor ogen stelt en u houdt aan het woord en de vermaning van Christus, waarin Hij u beveelt het hoofd omhoog te heffen en vrolijk te zijn.

Hij noemt het "onze verlossing"; dat wil zeggen: geen dood, maar eeuwig leven; geen toorn, maar enkel genade; geen hel, maar enkel troost en vreugde. Paulus noemt dit (Titus 2 vs. 13) "de zalige hoop en verschijning van de heerlijkheid van de grote God en onzen Zaligmaker Jezus Christus". Daarom moeten wij ten eerste goedsmoeds zijn. Want wie dát weet en ter harte neemt, die zal toch niet bevreesd zijn voor zijn eigen heil, leven en alle goeds; evenmin als hij verschrikken zal voor Hem, die ons het Evangelie heeft gegeven, en van Wie wij de genade hebben ontvangen, dat wij het niet loochenen, maar liefhebben en belijden en over alle gevaar van de zijde des duivels en der boze wereld, heen zien.

Ziet! Zo zal die dag niet verschrikkelijk, maar enkel liefelijkheid zijn. Niet voor de wereld, maar voor ons, arme, bedroefde zondaren. Wij, die hier nu in een moordenaarshol liggen moeten; waar de duivel poogt ons niet alleen lijf en goed te ontnemen, maar ook ons onvrede in hart en geweten wil zaaien, opdat wij voor de heerlijke dag van onze verlossing zullen verschrikken. Daarom wil de duivel ons van deze troost beroven, opdat wij in het ongeluk zullen te gronde gaan. Voor de wereld echter zal deze dag enkel verschrikking en beving, dood en venijn en hellekwaal zijn, hoewel zij het niet gelooft, totdat zij het zal ondervinden. Wanneer Christus dus plotseling komen zal en alles door elkaar zal werpen, dan mag u niet vrezen, alsof het u ook zou treffen en om zou moeten

komen. Maar dan zult u óf uit het graf en het stof weer levend gemaakt, ten hemel gevoerd worden; óf in één ogenblik veranderd worden tot eeuwige heerlijkheid, waar geen zonde, geen verschrikking, gevaar, droefheid - maar enkel gerechtigheid, vreugde en leven zijn zal.

Hierop hopen wij en dit prediken wij voor degenen die het gelovig aannemen. En daarom verduren wij het lijden ook, alleen opdat wij dezen dag maar beleven en met vreugde zien mogen. Wij hopen en begeren van ganse hart, waar er nu al zóveel tekenen zijn geschied, dat Christus nu voor de deur staat en het niet lang meer duren zal, en er nog iemand onder ons zij, die dat beleven zal.

Ziet, dat is de troost, die geen mens op aarde geven of bedenken kan, zonder de Heiligen Geest door Christus' woord. Laat dus zon en maan en al het geschapene maar een droef en schrikwekkend aanzien hebben! Want al vertonen zij tegen de wereld een schrikwekkend gelaat, zo zullen zij dat toch tegen ons niet doen; maar ons vriendelijk toewenken, daar wij namelijk onder dit alles de troost ontdekken, die Christus door deze woorden ons voorhoudt.

Zingen we nu samen Psalm 98 : 4

*Laat al de stromen vrolijk zingen,
De handen klappen naar omhoog;
't Gebergte, vol van vreugde, springen,
En hupp'len voor des HEEREN oog;
Hij komt, Hij komt om d' aard' te richten,
De wereld in gerechtigheid;
Al 't volk, daar 't wreed geweld moet zwichten,
Wordt in rechtmatigheid geleid.*

Gemeente, nu besluit de Heere, en spreekt een schone gelijkenis, zoals we kunnen lezen in vers 29 – 31 van ons tekstgedeelte: *En Hij zeide tot hen een gelijkenis: Ziet den vijgenboom en al de bomen. Wanneer zij nu uitspruiten en gij dat ziet, zo weet gij uit uzelf dat de zomer nu nabij is. Alzo ook gij, wanneer gij deze dingen zult zien geschieden, zo weet dat het Koninkrijk Gods nabij is.*

Dit nu is toch een zeer wonderbaarlijke verklaring, die ik niet zou kunnen vinden noch er hier een aanwijzing voor zien. Want wie heeft ooit gehoord, dat het zoveel zeggen wil als uitbotten en bloeien van de bomen; wanneer zon en maan haar schijnsel verliezen? Als hemel en aarde kraken; als de mensen beven en sidderen; als lucht en water en al het geschapene een houding aannemen, alsof alles te gronde zou gaan?

Als dat betekent: beginnen te ontluiken en dat de zomer aanstaande is, dan is dit een lang niet alledaagse spreekwijze, dan is dit een nieuwe spraakkunst. Ik verkeerde in de mening, dat het juist het tegendeel zou betekenen, namelijk een ruwe, koude, doodse winter, die alle vruchten en wat er groeit, doet bevriezen en sterven.

Maar Christus is een geheel andere Meester, die anders over de dingen spreekt, en beter troosten kan dan wij. Hij maakt van het sombere schouwspel een lieflijk en troostrijk tafereel; en geeft daarbij een schone, kostelijke uitleg. Hij verklaart het alzo: dat ik, wanneer ik zon en maan zie verduisteren, en de wateren en den wind hoor druisen, en bergen en dalen zie ineensstorten, - dat ik dan moet

spreken: God zij lof en dank, nu zal het zomer worden, want daar zie ik reeds bladeren en bloesem uitbotten! Zó kan geen mens, geen verstand, geen wijsheid spreken of uitleggen; namelijk, dat er niets als verlossing en vreugde de volheid komen zal, terwijl men voor zijne ogen niets anders waar neemt als enkel dood en verderf.

Daarom, laat ons deze kunst en nieuwe wijze van spreken ook leren en ze ons eigen maken; opdat wij deze tekenen, ons zo recht tot vertroosting; in onze zielen graveren, en ze overeenkomstig het Woord aanzien en beoordelen mogen. Want wanneer wij ons verstand en onze wijsheid volgen, dan kunnen wij niets anders doen, als er voor verschrikken en vluchten; want ons verstand is geen vriend van zulke gebeurtenissen, dat alles er zo droef en donker uitziet; dat de bliksem schiet en de donder ratelt; dat er een gedruis en gedreun is, alsof alles dreigt te worden omgekeerd.

Maar daarover moeten Christenen zich niet bekommeren, maar het Woord vasthouden, waarmede Christus ons de ogen wil openen; om ons te laten zien, zoals Hij het uitlegt: dat wij de liefelijke zomer tegemoet gaan, en dat het enkel rozen en leliën zijn, die daar bloeien, zodat het een lust om te zien is; dat het dus nu enkel vreugd en feestelijkheid zal zijn, na dit schandelijke, boze bestaan en al het ongeluk, waarin wij nu verkeren.

Want de Heere wil, dat wij, opdat wij vernieuwe mensen zullen zijn, dan ook andere en nieuwe gedachten, verstand en zinnen zullen hebben; en niet, op de manier van dit ons verstand, de dingen bezien, zoals zij zich voor de wereld vertonen, maar zoals zij ons voor ogen staan. Hij wil, dat wij ons zullen richten naar het toekomstige, onzichtbare, nieuwe bestaan, hetwelk wij te verwachten hebben, en dat op dit lijden en dit ellendig bestaan volgen zal. Dit opdat wij ons niet door de lust tot het leven laten beheersen, en er ook niet om treuren en jammeren, dat wij van hier moeten; net zo min als daarover, dat de wereld, met alles wat daarin is en zoveel grote lieden, vergaan zal.

Neen! maar wij moeten ons veel meer ontfermen over de arme, lieve Christenen; zowel die leven en nu lijden en onderdrukt worden, als ook die al gestorven zijn, en daar neer liggen en graag weer zouden opstaan en verheerlijkt worden, gelijk het graan, dat in den winter in de aarde verborgen is; of als het levenssap in de hoornen, dat vanwege de kou niet naar buiten kan treden en op de zomer wacht, om weer te kunnen uitbotten, groeien en bloeien.

Zoo moeten ook wij ons verblijden op die dag en spreken: het is lang winter geweest, nu zal eindelijk eens een schone zomer aanbreken en wel zo'n zomer, die nooit meer eindigen zal. Zo'n zomer, waarin niet alleen alle vromen, maar ook de lieve engelen zich verheugen; waarop ook alle schepsel wacht en waarnaar zij met opgestoken hoofde verlangen, gelijk Paulus zegt (Rom. 8 vs. 19). Eenmaal zal er een eeuwige zomer aanbreken en alsdan zal alles nieuw worden, want hemel en aarde, zon en sterren, lucht en alle schepsel is de boosheid van de wereld moede, welke zij zien en verdragen moeten. Want het doet hun innig leed, dat zij zo schandelijk misbruikt worden, en de wereld tot allerlei zonde en kwaad moeten dienen; zij wilden ook graag met ons van dat schandelijk bestaan verlost worden en een nieuwe hemel en een nieuwe aarde worden, waarin gerechtigheid woont. Want de overmacht wordt te groot,

zodat zij het niet langer uithouden kunnen; vandaar dat alles zo zeer in beroering en beweging komt, als roepende tot God om verlossing.

Daarom besluit de Heere Christus hier, in de verzen 31 – 33 als volgt:
Alzo ook gij, wanneer gij deze dingen zult zien geschieden, zo weet dat het Koninkrijk Gods nabij is. Voorwaar Ik zeg u, dat dit geslacht geenszins zal voorbijgaan, totdat alles zal geschied zijn. De hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar Mijn woorden zullen geenszins voorbijgaan.

Het is als wilde de Heere zeggen: gijlieden hebt gebeden: "uw Koninkrijk kome" en "verlos ons van den boze"; welnu, weest er nu verzekerd van, (zó verzekerd, als Mijn woord waar en eeuwig is); wanneer gij deze tekenen ziet, dan wordt dit uw gebed verhoord, en het zal komen, zoals u het begeert. Aan het rijk van de duivel, de zonde en alle jammer zal een einde komen en er niets zal overblijven als Gods Koninkrijk, gerechtigheid en een zalig bestaan. Want Ik zal komen in de wolken, met alle engelen, met grote kracht en heerlijkheid, met een groot vuur, waardoor al het geschapene zal versmelten en verteren, en alles nieuw en enkel licht zal worden. Dan zal ons lichaam, op 't schoonst verheerlijkt boven alle schepselen, geheel hemels, veel blinkender en lichter dan de lucht, daarboven zijn bij Christus. En de goddelozen zullen wij onder onze voeten zien, hier beneden op de aarde, naakt en bloot en met eeuwige schande overdekt, in siddering en beving, vervloekt en ter helle gestoten.

Ziet, zo moet men de Christenen van de tekenen van den jongsten dag de betekenis leren; opdat zij ons strekken tot enkel vreugde, ons niet schaden, maar enig en alleen ons tot zegen en winst zijn. En de anderen mogen de sterrenkundigen de betekenis van de tekenen aanwijzen, als zijnde niets als oorlog, bloed, dood en allerlei jammer.

Daarom mogen zij zich vervaard maken en beangstigen, die niets meer hebben en begeren, dan dit tijdelijke leven en goede dagen op aarde. Wij daarentegen willen goedsmoeds onder dat alles zijn, als nieuwe mensen in Christus. En gelijk Hij Heere is over hemel en aarde en alle schepselen, zo zijn ook wij heren en meesters over tekenen en alles, wat ons vrees wil aanjagen; zodat het ons niet schaden kan, al wordt er ook lijf en leven bij betrokken. Want ons leven en onze schat is niet hier, maar wij verwachten iets anders, namelijk dat ons lichaam verlost zal worden. Dat leven is nu in het geloof met Christus in den hemel verborgen, gelijk Paulus zegt. Maar niet lang meer, of het zal voor de gehele wereld geopenbaard worden in onsterfelijk bestaan en in eeuwige heerlijkheid.

AMEN